

Szerkesztői iroda:

Kassa, főutca 64. sz. a.
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatok.

Csak bérmentes leveleket
fogadunk el.

Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

SZINÉSZETI KÖZLÖNY

A VIDÉKI SZINÉSZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal:
Kassa, főutca 64. sz. a.
hová az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:
helyben hazhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve:
Egész évre... 6 frt — kr
Fél évre... 3 frt — kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két hóra... 1 frt — kr.
Egy hóra... — frt 50 kr.

Előfizetések bármely nap-
tól elfogadtnak.
Nyílt-tér soronként 15 kr. A
nyílttéri díjak előre fizetendők

A daltársulatokról.

Az utóbbi időkben Európa-szerte nagy hulámokat vert föl a daltársulat rendezés, illetőleg azok megszorításának kérdése. Ez ügyre a francia kormány is kiterjesztette figyelmét. Szakértők véleményét kérdezte meg, hogy miként gondolják a közérkölesiség rovására és a színművészet kompromittálására, eme folyton szélesbülő miazmatikus moesárt a maga határai közé szoríthatni.

A szakértők előterjesztették különböző véleményüket, s tegyük hozzá mindjárt: ezétra nem vezető véleményüket.

A kérdés nálunk is felszínre került, s büszkén mondhatjuk el, hogy a kényes természetű kérdést: Rákosi Jenő fejtette meg.

A megfajtás módját még csak magán körben világította meg, de mihielyt szembe viheti a dolgot a maga illetékes döntő fórumával: azonnal tapsolhatunk e genialis szakértelemhez — egészen nyilvánosan is. Tapsolnunk kell, mert a megfajtás egészen méltányos, gyakorlati és világos.

Rákosi oly geniálisan teszi fel a kérdést hogy a megfajtás önként következik.

Azt kérdezi: mi nem tetszik nekünk a daltársulatok működési körében? Nem tetszik először is a dolognak tartalmi — mondjuk erkölcsi része. De ez nem tartozik senki másra, csak is a rendőrségre. Végezzon tehát e tekintetben a rendőrség.

A mi nekünk, — a színművészet érdekeit képviselőeknek nem tetszik, az a dolog formai részében áll. Mihielyt e formát tehát körülírjuk és meghatározzuk: letehetjük ezt is a rendőrség kezébe.

Rákosi aztán így teszi fel a tulajdonképeni főkérdést: mi a daltársulati előadás természete? s erre föl állítja e kolumbusi tojást: A daltársulati előadás semmi egyéb nem lehet, mint egy egyének vállalkozása arra, hogy egy néhány vacsoráló és borozó embert ez idő alatt mulattasson. Ha énekelni tud, hát akkor énekel is nekik azt a mit tud vagy a mit — a rendőrséggel egyetértve — akar; el is beszélhet a közönségnek kedélyes vig történeteket, kiparodizálhatja egyik másik zsmarokot, kifigurázhatja a tót házimestert, a handlé zsidót, vagy a kit épen minden következmények nélkül kifigurázhatni vél; de ezzel aztán vége mindennek. A mi ezután következik, az már a színpadtól elorzott eszközöknek bitangoltatása.

Ilyenek az előfüggöny, hátsófüggöny, szuffiták, kuliszák, ilyen a jelmez, ilyen a zenekar, az álszakál, bajusz, paróka, a festék és ilyen a dialóg, kettős, hármás, négyes, stb. ének.

A daltársulatok működési eszköze semmi egyéb mint: az emelvény és zongora, ezíthera, hárfá vagy bármily külön kísérettel össze nem függő hangszer. Minden, minden a mi még ezeken kívül a daltársulati előadásokhoz hozzáadatik, az a színpadtól orzott és jogtalanul bitorolt olyan eszköz, a mely a maga visszahelyeztetését méltán megkövetelheti.

És a kérdés meg van oldva.

A legtanulatlanabb rendőr is képessé lesz az ellenőrzésre, csak mondjuk meg neki, hogy a hol daltársulati engedélylyel előadást tartanak: ott egy emelvényen és egyidejűleg egy hangszerezen kívül, semmi színpadias segédeszköz nem használható; az emelvényen egyszerre csak egy személy produkálhatja magát, a ki ölthet magára bár mily polgári ruhát, haját is felsüttetheti, — de parókát, álszakált, festéket használnia nem szabad.

E megfajtást, a dolog természete egészen világossá teszi.

A fővárosi közgyűlés legközelebb határozni fog ez ügyben s fölkérendi egyszersmind a belügyminisztert, hogy e határozatnak, rendeleti uton, országsszerte, érvényt szerezzen. Ha ez megtörténik, a vidéki színészet egy lépéssel ismét haladt, kitűzött célja felé.

V—i L.

Esztergom és a színügy.

A színi kerületek megszüntetésével, az igazgatókra ismét vissza szállt a jog, társulataikkal az ország bármely városába működhetni. Kizárólagosságról tehát szó sem lehet. A belügyminiszteri intézkedés megkevesbiteni fogja az igazgatók számát, legalább így olvastuk, noha jelenleg még mindig annyi igazgató működik, s talán még több is, mint a mulk évben.

Jelenleg nincs hiány jól szervezett színtársulatokban, és éppen azért nem értjük Esztergom városának azon határozatát, mely kirekeszti a győri színpártoló egyesület társulatán kívül, az összes Esztergomba pályázó vidéki színtársulatokat a város területéről. Az esztergomi színpadért a vidéki színigazgatók legjava szokott versenyezni s a közönség, a pártolásra érdeames társulatot sohasem engedte megbukni.

A közgyűlési határozat tehát míg egyrésztől igen bőlesen intézkedik az iránt, hogy az esztergomi közönség elé csak tisztességes társulat lépjen, másrésztől egyoldalúságba esik épen e kizárólagosság által.

Nem vitatjuk el a győri színpártoló egyesület társulatának jelességét, habár épen Beódi visszavonulása után, még nem tudjuk hogyan leszünk vele jövedőben.

De miért ne fogadnánk be például jobbat, jelesebbet a győri színtársulatnál? Nem kereshetné-e föl Esztergomot épen a színikerületek kizárólagosságának megszüntése után, még jobb társulat, mint milyen a győri, mikor a verseny általános. A közgyűlési határozat tehát nagyon is egyoldalú, s nem életre való intézkedés.

Nem akarunk egy társulatot sem a másik fölé helyezni, sem annak taglásába boesátkozni, hogy egyik vagy másik mily kitűnő erővel rendelkezik, csak a vidéki színészet egyetemes érdekében emeljük fel szavunkat s kérjük Esztergom város képviselőit, módosítsák meg e határozatot. Mondják ki, hogy csak jó hírnevű, jó ízlést terjesztő vidéki társulat léphet Esztergomba, de mondják ki azt is, hogy ha a pályázó társaság jobb, mint a közgyűlés által protegált győri, akkor legyen annak előnye. Ezt kívánja a méltányosság, ezt kívánja az igazság.

Völgyi György nem régebben folyamodást nyújtott be a városi közgyűléshez, hogy engedélyt kapjon jövő évi előadásokra. A közgyűlés Völgyi folyamodását elutasította s következetes maradt abbéli határozatához, hogy Esztergomban csak a győri színpártoló egyesület társulata kaphat színi-előadási engedélyt.

Ez nem helyes út. Adják ki a városi engedélyt, azon igazgatóknak, kiről meg vannak győződve, hogy az esztergomi közönség igényeinek teljesen megfelelő társulattal lép városunkba. Itt nem Völgyi érdekében szólalunk fel, hanem az összes vidéki színészet érdekében. Ne járjunk tehát olyan uton, mely nem szolgálhat előnyére, a vidéki magyar színészet, a nélkül is mindig gyámoltásra szoruló ügyének.

Esztergomi.

A vidéki színi-kritikusok.

Debreczen, okt. 22.

Mikor a színi-kritikus jellemzésére e szót „vidéki”, jelzőt használom, tehát midőn külön választom azt a fővárositól, még ezel nem azt akarom mondani, hogy ezek semmi körülmények között sem lennének egy kategóriába sorozhatók. Sok sajátságaikban törül-hegyre megegyeznek. Egyformán feltűetes, egyformán semmitmondó, s mellékérdékből származó mindakettő, — mikor kritika akar lenni.

Mert első kérdés tárgya lehetne mindenekelőtt, hogy egyáltalában van-e ma színi kritika?

Azt se mondom: van, azt se mondom: nincs s csak annyit: hogy az egyik akarna lenni, a másik helyen meg szeretne lenni.

A nyilvános színi bírálásra szüksége van az írónak, színeésznek s a közönségnek egyaránt, ezt nem kell bizonyítani. — Hogy hasznát veszik-e? abban a tapasztalatok kétkedni engednek.

Ha hasznát nem veszik, ugy nem eredményezi a kitűzött célt s a kritika elveszti szükséges voltát.

Tehát a szükségesség, csak is szakértelemmel megírott kritikával szemben foroghat fent.

A fővárosban ma kritika csak akarna lenni, mert elhamarkodva, s akárki által összetakolva boesáttatik a világ szeméi elé. A mi fővárosi, ugynevezett kritikánk nem abból az alaphól indul ki miből kellene, nem nevel, nem igyekszik teremteni, hanem tudomásul veszi a „van“-t, röviden elbánik vele, s azt a mi „johet“, azzal nem törődik.

A vidéki színi-kritikusok ugy teremnek mint a gomba. Van mindenféle. — A 4-ik gymnasiumot dícsősséggel meguszott deák megénekli az újságban a nagy szüidőt s a következő évben már felesap színi kritikuskon, de bevezetésül tanulmányt ír Vörösmartyról és Shakespeareról.

X nyomdász lapot gründol, s felesap színi kritikuskon s minden évben más művészuot emel lapjában a halhatatlanság színvonalára.

A vidéken, a színi kritikus legnagyobb része, — tisztelet a kivételeknek — nem egyéb egy sereg üresfejű, fennhéjázó, a kuliszák közt kalandokat hajhászó gyerkőcző, a ki elég vakmerő igazgatóval, színészzsel, és különösen színésznővel szemközt, folytonosan a sajtó által ráruházott nagy hatalmát cözégrezni.

Van aztán még ezeken kívül egy bizonyos számú fiók színi-kritikus. Ezeknek céljaik eléretett, ha az ingyenjegy, vagy a mint ők nevezni szeretik, tiszteletjegy kiszolgáltatott számukra. Ezekre a fiók színikritikusokra igen könnyen rá lehet ismeri, ép ugy mint a pávára, tarka tolláról. Nevezetesen a színi idényre megérkezett színtársulatot, zengzetes újdonságban üdvözlik s neveik kezdő betűit ott felejtik az üdvözölő szavak alatt, s másnap legelső teendőjük, nevezetes, fontos személyiségüket bemutatni, egyik vagy másik színésznőnek.

Az igazi, a privilegizált, a kinevezett színi kritikus, néha, nevezetes előadások alkalmával, hasábkra terjedő fejtegetéssel, itészi fejtegetéssel, örvendezteteli meg olvasóit s a színi világot.

Van abban Bőrnéből, Vörösmartyból, Névyből, Szigligetiből.

A dramaturgai kellekek rendszerbe szedve, hűen vannak leírva s azokat a szabályokat, mike a fent idézett dramaturgok fel nem állítottak, azok nak megteremtéséről ő gondoskodik, mert hát ma gasabb szempontból kell itélnie.

A vidéki kritikus urak talán tudhatnak ezáltal, okoskodni, de következetesen gondolkodni, s az életből merített tapasztalatok adta benyomás alatt írni, nem tudnak.

Vannak kivételek s ezek bizonyára megérdemelt elismerésben is részesülnek, úgy a közönség, mint a színész-világ részéről.

Nem szabad megfélemednem a fővárosi újságok vidéki színi levelezőiről sem. Ezek legtöbbször arrogálnak magoknak, pedig nagyságokat, a fővárosi újság szerkesztőségében, a vörös plajbász ugyanezekre valóra szokta; mert hát nem azért jelenik meg abban a budapesti újságban csak 5—6 sor színiudvariatlan és kegyetlenek, hosszú referádaiknak fejét venni.

Van azután egy más rétege a vidéki színi kritikusoknak. Ezek a minden áron elménczkedő tárczások. Ezekben a tárczában megénekelteik a primadonna hajútja, toiletteje, harisnya kötője, s mindeneknek a vége, egy a tulvilági fájdalomtól sajgó szív vallomása.

Ha ezeknek a tárczáknak az a céljuk, hogy szánó mosolyra gerjessék az az olvasót, mint a megénekelte ideált, akkor mindig célt érnek, s írójuk a cél elérése feletti örömeiben nyugodtan alhatik, s a fájdalomtól sajgó szív, boldogságra ébredhet.

Karczag Vilmos.

„A műkedvelők.”

Ily ezim alatt jelent meg a „Színészeti Közöny” 43-ik számában reflexió, a „Szolnok-Doboka” című hetilapban Piezi Kátó aláírással megjelent, és a vidéki színészekre s műkedvelőkre vonatkozó megjegyzéseimre.

Minden elfogultság és szenvedély nélkül kívánok szólni és tárgyilagos lenni, és hogy a hosszadalmasságot, a mennyire lehet kikerüljem, fölkerem a szíves olvasót, jelen soraim elolvasása előtt, az érintett közleményt átolvasni, ezt remélve, az idézetektől fölmentem magam.

Színi referádamat az okból szoktam rövid elmélkedéssel megnyitni, mert hosszú s kimerítő elmélkedésre, nevezett lapomban nincs terem, s mert színészetünk iránt táplált igaz s meleg érdeklődésem alapuló nézeteimnek kifejezést adni vágyom, s erre az alkalmat szívesen ragadom meg; ilyenek tartom azt, midőn színi előadásról szólnak, s mert szükségesnek tartom a vidéki színészeket az urakodó helyi hangulatról, bármily vizlatosan is, — de mégis tájékoztatni. — Ezért elmélkedem.

Az határozottan ferdités, mintha úgy nyilatkoztam volna, miszerint az itteni műkedvelők job-

ban játszanak, mint a valódi színészek. — Kénytelen vagyok ideiktatni a „Sz. D.” idevonatkozó helyét: „(a műkedvelők) sokkal inkább pártolásra méltók, mint e (színészi) hivatást, e professzó üző rossz színészek.”*)

Elbizakodottak nem voltunk, nem vagyunk és nem is leszünk, s ezért lealázólag sohasem vélekedhetünk a színészekről, azon egyenként, kik hivatásuknál fogva e nevet viselni érdemesek de ezekkel nem tévesztjük össze azokat, kik magukat ürességük (!) létükre művészekként gerálják és a nevet csak bitorolják. — Kérem distingválni! Mert ha nem, úgy nagyon rossz szolgálatot teszünk a valódi színészeknek, sőt ezekről akkor igazán lealázólag vélekedünk, mert magas színvonalukról lerántjuk őket a zérusok értéktelen pallójára.

Mindezen szószaporítás nélkül, egyszerűen adatokkal szolgálunk arra nézve, minő közhasznú tevékenységet fejtett ki a deési műkedvelő társulat.

1873. évi szeptember 21-én rendezett előadás jövedelméből, elősegítő a deési szögény sorsu iparosoknak, a bécsi világállításra való menetelőket; — ugyanazon év decz. 26-án a helybeli ref. templom körfalának kijavítására engedte át jövedelmét; 1875. évi szeptemberben a budai vízkárosultak javára két előadást rendezett, a szegedi vízkárosultak részére 1879. évi márczius havában 3 előadást tartott; a Bem nővérek javára az idén egyet — Ezen kívül számos előadása volt, helyi intézetek, mint tűzoltó, „vörös kereszt” egyesület stb. fölségelése végett. — Öndicsékvésnek tünnek föl s ezért nem is illő felsorolni műveiket, de a kihívás folytán indokolva látom tökéletesen eljárásomat, sőt hasonló indokokból nem veheti tölem senki rossz néven, ha megemlítem, hogy a műkedvelő társulat volt az, mely 1874. szeptemberben meghívta Prielle Cornélia művésznőket városunkba vendégszerelni, s talán annak köszönhető, hogy a nevezett művésznő, 3 egymástutáni föléptével, kis városunkban ritkán elérhető fényes anyagi eredményt vívott ki, s a mellett őt méltán megillető, nagyon kitüntetett fogadtatásban részesült.

Nem csekély érdeme műkedvelő társulatunknak, hogy állandó színi termet épített, számos díszletet, ruhátart, elég gazdag könyvtárt szerzett be és azt számtalanszor az itt időző színtársulatok rendelkezésére boesátotta.

1874-ben, műkedvelő társulatunk elengedte Nyéki igazgatónak, több esteről a fizetni kötele-

*) Magunk igazolására, szükségesnek tartjuk, még azt is hozzátenni, a mit a t. beküldő ur e cikkéből kifeledezt, de a mit a „Szolnok-Doboka”-ban megírt. — A színészekről szólva ezeket mondja: „Ezen jó urak és asszonyok, a műkedvelőket esküdt ellenségeiknek tekintik, mert a nélkül, hogy pályájuknak ismernék a szinpadot, (már t. i. a műkedvelők) merészelnék oly jól, sőt még némelykor jobban játszani, mint ők.” Szerk.

zett terembért.*) 1876-ban két kiváló vidéki színész névára adott a műkedvelő társulat aug. 20-án előadást. — Könnyen megérthető okból hallgatom el a neveket, de ha kételkednék benne valaki, nem tartózkodnám azok megnevezésétől. — Aztán még akárhány műkedvelőt említhetnék meg, kik egyenként, a pénztelenség kátyujába akadt Thália talijgáját szárazra kivinni segíték.

Továbbá ferditésnek kell kijelentem azt is, hogy a műkedvelők vagy enmagam, a közönséget a színtársulat előadásától elidegenítették volna és tekintetbeni információját a t. szerkesztő ur, igen megbízhatlan forrásból merítette.**) — Bizonyítékul felhivom magam mellé a „Sz. D.” időszerűt színiügyi rovatait, sőt névszerint fölívhatnék számos színészt és színésznőt. — Sőt inkább a nélkülözésekkel küzdő színi erőnek propagandát igyekeztem csinálni a legjobb akaratral, úgy a sajtóban mint a közönség körében, és épen erre céleztek, midőn a „Sz. Dob.”-ban kinyilatkoztatom, hogy úgy a közönség, mint a sajtó, beleant a könyöradományok osztogatásába.

Különben — bár erre semmiféle felhatalmazásom nincs, — mégis a deési és közel vidéke közvéleményének nevében megköszönöm a t. szerkesztő urnak, hogy kérelmünkre kiírta beesés lapjába, hogy hozzánk rossz színtársulat jönni ne merjen. — Igen is így! „ne merjen,” mert biz itt a rosszat pártolni senki sem fogja feladatának tartani.

Hogy egyszeri ittlétel után máskor is visszajött ide színtársulat, arról a „Sz. K.” saját lapjából is meggyőződhetik, s ha tetszik, meg is nevezhetjük azon színiigazgatót, ki deési jövedelméből fizette ki másutt gyűjtött adósságait. — Annyi bizonyos, hogy talán még jó társulat is deficiztbe esnék Deesen, ha hónapokon át itt időznék, mert — sajnos! — kis város vagyunk s nagyobbira — általános rosszul díjazott — hivatalnokokból álló közönségünk van, mely bizonyosidőn túl, a legjobb akaratla daezára is — a nagy költségekben, kimerül.

Végül meg kell jegyezmem, hogy e sorok írója nem műkedvelő, s főleg azért nem tagja a társulatnak, hogy szinpadai működéséről, érdekek nélkül referálhasson.

Havas Gyula.

*) Elhisszük, de azt is tudjuk, hogy Nyéki egy havit ott működés után, a pártolási hiány miatt, nem bírta ujonnan szervezett jó társulattal kimozdítani Deesről, zálogba volt kénytelen hagyni utolsó kabátját s a mellett még a tagok holmijára is vett fel kölcsönt.

Szerk.

**) Hiteles adatokkal fogjuk bebizonyítani.

Szerk.

TÁRCZA.

Az amphitheatrum romjai Ó-Budán.

Néhány hét előtt Budapest lakosságának kétharmad része nem tudta még, hogy mi az az amphitheatrum, és ime most már mindenki tudja, hogy az amphitheatrum: római színház, vagyis inkább vadállatok és állati viadalokra kárhözott rabszolgák vérengző összecsapásainak, vérátatott szintere volt.

Ez még a Renczénél is nagyobb szabásu circus volt Ó-Buda mellett 2000 év előtt; azokat a meztelek romokat hajdan, a févilágból összehordott drágaságok ékíték és ez omladozó, sívár falakat sokszor rengette a diadalordítás és egetverő tapsriadal.

Megnéztem a romokat; azokhoz Ó-Budáról a szent-endrei ut vezet. Emellett az ugynevezett esigahalomnál fedezték fel régészaink a római korból maradt amphitheatrum romjait. Az amphitheatrum alapzata már kivehető; alakja tojásdad, nagy terjedelmű kőfalakkal terméskövekből, köröskörül bizonyos egyforma távolságra épületmódot falazattal. A szent-endrei utnál látszik 3 omlósszerű kettős falazat, melynek átellenében még egy újabb bejárónak kellett lenni, az északi és déli részen, a bejárók hasonló kettős falazatai immár kiásvák.

A keleti oldalon bizonyos távolságra kinyúló falazatok mutatják a nézőszobák (páholyok) alakzatait. A délre eső részen levő falazattól azon ketreczeket tünteti fel, ahol a küzdőterre szánt vadállatok tartattak. Az északi oldalon a bejárás a gladiatorok, küzdők, ezel szemben a vadállatok bevezető, bejáró helye. Nyugati oldalon kellett lenni, a néző közönség részére fent hagyott bejárásnak.

A kelet felé eső bejárásnál balra, egy vak ablak látható, hol a világitó lámpa állhatott, ezen folyosón jöhettek és mehettek a senatorok; a déli

részen egy vízfóráss mutatkozik, ez, úgy látszik, a rómaiak közel eső vízvezetékével volt kapcsolatban, s padimentumok a vértől s egyéb tisztátalanságtól felmosására s a küzdőterre hozott állatok itatására kút gyanánt szolgált.

Hogy ezen amphitheatrum Vespasianus idejéből való, tanúsítja annak tojásdad alakja; mert azelőtt, Augustus császár alatt, az amphitheatrumok köralakkal építettek, és hogy az utáni időből való, tanúsítja még az is, hogy kőből volt építve, mert azelőtt fából emeltettek ily arenák.

Hogy ezen amphitheatrum a nevezetesebbek közé tartozott, azt Titus id-jebeli hasonló színjáték-helyek leírásából lehet következtetni, ki épen úgy, mint utána Nero, szenvedélylél nézte az ily látványosságát.

Jelenleg az arena közepére, a romokból kihányt föld magaslatára állva, alattam képzeltem azon szobrot, melynek felállításá szokásos volt az arena közepén, a keletre eső páholyokban magam előtt képzeltem az egykori Aquinium, illetőleg Sicanaria senatorai s egyéb magas hivatalnokai nézőszobáit, páholyait, emelkedő kőpadokkal, melyeken rangfokozat szerint ültek, középen a cubiculust (császári és imperatori páholyt), alattok a locariusok (ülőhelykijelölők) és a suscitatorok (felvidítők) állóhelyeit; szemben ezekkel azon szobros emelvényeket, melyek egymás fölé építve a populsnak (középnak) és a legio aditrix katonáinak voltak szánva, ezek alatt az orchestrum állhatott.

Északi oldalán a merész gladiatorok (küzdők) alakjai tüntek fel előttem, kik rabszolgákból szabadakká akartak lenni, s ezért a vadállatokkal is küzdőterre léptek, szemben lesték azok bevezetetését, melynek megölésével szabadságuk a bírák által, kik külön helyet foglaltak, kimondatott.

Az amphitheatrum mellett keresendő lesz a „spolanium,” vagyis azon kamara, hol az elvérzett egyének hullái, állatok bőreit tartattak.

Ezen helyről, hol annyi ezer látogató fordul meg, érdemes volna egyik vagy másik szakértő régésznek véleményét mondani; mert az odacsődülő

nép, mely maga-magának magyaráz, oly badarságokat hord össze, hogy azt felemlíteni nem kívánom, — a kölest könnyű volna megtenni, mert már Rómában és Veronában fedeztek fel s ástak ki amphitheatrumokat, és azoknak leírásai kellő tájékozást nyújthatnának.

Az ó-budai amphitheatrum északi félkörre, szombatra már teljesen ki lett ásva és most a podium kitisztításával foglalkoznak. Falfestmény nemesek a szentélyekben, hanem a nyugati bejárat oldalfalazatában levő fülkékben is találtak. A kápolnák küszöbjein tisztán láthatók az ajtó sarkak számára vajt mélyedések. Minden oltár (szobor talpazat) a maga rendes helyén találtatott meg. Ilyen fanomok (kápolnák) a körfal déli részén is vannak, mint Torma véli. Lettek egy lándzsavasat is, melyet valószínűleg gladiatorok viseltek. Csont igen sok ásatott ki. E romok ásatása f. é. szept. 20-án kezdődött, a munkálatokra a vallás- és közoktatási miniszterium 1800 forint járult.

Ha a munkálat készen lesz, e helyre egy örömlomás rendeztetik be.

Ugy tudom, hogy e romok az ó-budai romkath. plébánia tulajdonát képezik, 3 évre vannak bérbe véve, és kisajátításra várnak.

Ez a nagyfontosságú lelet nem is legelső jelenség nálunk, amennyiben, mintegy 30 év előtt a Király-hegyen szintén találtak egy amphitheatrum romjaira, amelyet azonban csak 30—40 ház lerontásával lehetett volna napvilágra hozni és ilyeténképen abban maradt; akkor legfőbb csak arra szoritkoztak, hogy legalább megközelítőleg határozzák meg az épület körvonalait.

A mostani felfedezés azonban már határozott és nagyfontosságú vívmány, mely az egész tudományos világban nagy feltűnést keltett.

A főváros lakói sűrűn zarándokolnak ki az omló romokhoz, melyek látása elragadja messze a képzelmet ködös múlt időkbe; egy perczre előttünk áll a világ hódító Rómának páratlan dicsősége, fenkölt eszméi és gyászos pusztulása.

Résó E. Sándor.

Levelezés.

M a k ó, 1880. okt. 31-én.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Beees lapjának 42-ik számában a következő sorok állanak: „Homokay társulatának igen rosszúl megy a dolga; az előadások rendszerint üres ház előtt folynak, megtörténhetik, hogy a társulat deficittel megterhelve, eladósodva lesz kénytelen fölvenni a vándorbotot.“

Figyelmeztetem a fennirt sorok közlőjét, hogy Homokay társulata soha semmi körülmények között eladósodva nem távozott el egy városból sem; sőt ha volt kebelében oly egyén, ki illetlenül viselte magát vagy a t. közönséget sértette, minden adósságát az igazgatóval egyetértve a társulat magára vállalta és köréből száműzte; de hogy eladósodásra nincs szorúlván: — igazolja Homokay László érszénye, mert az mindenkor kiállotta az egy pár heti deficitet! — Azonfelül azt is mondhatom, hogy: „Szegedi menyecske,“ „Csece Panna“ és „Indiánára“ is volt olyan közönségünk, mint a „Szentés és Vidéke“ szerkesztőjének „Szép árva“ művére, melynek ezélszerűbb neve: „A szegény — árva,“ volna, pedig a fennemlített darabokra nem is Kovács Pál ur iránti tekintetből gyűlt egybe a közönség!

A szentesi közönség, miként több tekintélyes család vallotta, nincs hozzá szokva a késő őszi színház-érvadhoz, és azon felül igen rossz, esős idő is járt.

Különbön is mi oda, Rambovszky vendégfőls ur meghívása folytán mentünk. Hogy az előadások nagy részével meg voltak elégedve, bizonyítja, sok tekintélyes egyén őszinte nyilatkozata.

A mi pedig Kovács Pál ur, a „Sz. V.“ szerkesztőjének „Árváját“ illeti, a 42-ik számban tévedésből becsúszott megjegyzés: „Kár, hogy a darab hiányossága esorbát ütött a mi keretben.“ — igen találó! Nem tagadom ugyan, hogy az előadás is helyell-közél hiányos volt, de arról biztosítom t. szerkesztő urat, hogy azt a legjobb művészek sem menthették volna meg a bukástól, s ha ön elolvassná, szintén azt fogná róla itélni; mert az egész mű kidolgozása, nagyon avataltan kéreze mutat! No de hát az író, maga lévén a szerkesztő is, saját lapjában sem önmagát, sem munkatársát őt, szigorú bírálatlalt nem sujhajta, hanem sujtja inkább a színészt, gondolván, hisz ez úgy is ma itt van, holnap elmegy — s rá fér minden! Biz ez szomorú dolog, de hát ez így van.

A mélyen t. szentesi műkedvelő urak jóakarattal elhatározására, miszerint egy jótékony célú előadás jövedelmét a társulatnak adják, vártunk 2 hetet a rossz időben, de korántsem azért késtünk az eltávozással, hogy tán anyagilag épen kényszerítve lettünk volna. Az előadást megtartották és a műkedvelő társulat elnöksége — a jövedelemből mintegy 170 frtot ki is osztott a társulat között, (minden tagot valódi érdem szerint méltányolva!) bőles belátása szerint; a miért is a társulat őszinte köszönetét nyilvánítja a t. elnökségnek, valamint a közreműködőknek szíves fáradozásukért; — azon felül viselték, a mintegy 30 frtnyi napi költséget is, ez tehát összesen 200 frt, nem pedig 300.

Ezt kívántam az igazság érdekében önnel s beees lapjának t. olvasóival részünkről tudatni.

Ezek után maradtam az ön nemes törekvésének, elismerő őszinte tisztelője, Homokay színtársulatának nevében

P á s z t o r y J á n o s.

Fővárosi hírek.

— A magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsa, legközelebb főkéri a belügyminiszteriumot oly körröndeletnek kibocsátása iránt, melynek értelmében, az országban működő daltársulatok utasítva lennének, hogy csak magánjeleneteket szabad előadniok, színpadi díszítményeket, álruhákat, ne használhassanak és párbeszédeket ne adhassanak elő. Mire a belügyminiszter ezen jogos kérvényt elintézné, addig a főváros által, e tárgyban kiküldött bizottság is megteszi javaslatát a közgyűlésnél s így remélhető, hogy a magyar színészet e baja is végkép elintéztetik.

— A nemzeti színház utolsó kilenez évéről kimutatás jelent meg a fővárosi statisztikai hivatal újabb közleményében. Egyik adata szerint: e műintézetünket király Ó Felsége kilenez év alatt, egymillió hatszáz ezer forintal, az állam pedig negyedszáz ezerrel segélyezte. Az előadások utáni bevétel ez idő alatt 2.275.000 frt volt. Magyar szerzőknek adtak 59.664 frt szerzői díjat. Legtöbbet 11.500 frtot 1874/5-ben, legkeresetlebbet: 3352 frtot 1877/8-ban. — A drámának, mióta az intézet fennáll, sohasem volt olyan jövedelmező hónapja, mint a most mult október. Tizenkétezer frtot vettek be. Az októberi bevétel-

ben nagy része van a „Mukányi“ négy előadásának is.

— A színészeti tanodában nem rendeznek többé zártkörű előadásokat, hanem a növendékek évközben a várszínházban fogják magukat nyilvánosan bemutatni; s ezután nem töredékek, hanem egész darabok kerülnek előadásra.

— Budán egy háziur, hir szerint, lakásának nagy termét, melyben színpad is van, átengedte a gyapjú utcai színtársulat, Budapestben maradt nehány tagjának, kik ott német színi előadásokat fognak tartani; több budai polgár vállalkozott, a kis társulat anyagi támogatására is. Ehhez sem kell kommentár.

— Halálozás. Özv. Bodorfy Henrikné, szül. Durvas Etelka, a nemzeti színház egykori baritonistájának özvegye, okt. 29-én, 59 éves korában, agyszélhűdés folytán, Budapestben elhunyt. — Béke poraira!

Vidéki hírek.

— Fölkérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük október végével lejárt, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, mert fölösleges példányokat nem nyomathatunk s így a később érkezőknek, teljes számu példányokkal nem szolgálhatunk.

— Az aradi színgazgatóság által hirdett 500 frankos népszínmű pályázatra november elsőjéig, 39 pályamű küldetet be. Címük ez: 1. A lányok ördöge. 2. Jó tettetéd, jót várj. 3. Falusi jellemek. 4. Barna Pali. 5. A szöktetés. 6. A puszták leánya. 7. Dalos Bandi. 8. Vetélytársak. 9. A falu leánya. 10. A kerítőnő. 11. Szalmözvegy. 12. Szegény ember sorsa. 13. Végén esuttan. 14. A fekete kendő. 15. Ezres bankó. 16. Gazduram felesége. 17. A jó rokonok. 18. A jegyzőúr. 19. Portya kalandjai. 20. A haramia. 21. Sári pogácsája. 22. A házaló leányai. 23. A falu szája. 24. Bíró uram fluskája. 25. A juhász. 26. A pusztá telek. 27. A haramja vezér. 28. A jegyző. 29. Keskeny Pista. 30. Az első legény. 31. A bíró leánya. 32. A jóakaró. 33. Aranyos Milicza. 34. A megosztott szív. 35. Zsidó Sára. 36. A pesti tengőzők (!) 37. Negyedik Béla. 38. Polgári házasság. 39. A templom egere. Ezek közül 36 darab pályázik. A 37, 38 és 39. szám alatti darabok minthogy nem népszínművek, hanem vigjátékok, a pályázaton részt nem vehetnek.

— Kecskeméten, halottak estéjén, kegyeletesen emlékeztek meg a „Bánk-bán“ szerzőjének Katona Józsefnek sírjáról. Nehány évvel ezelőtt, a nagy költő sírja még elhagyottan állt, de az ifjuság és a színpártoló egyesület felkarolta az ügyet. Az egyszerű, szürke márványszíreléket, a színpártoló-kör szépen kivilágította, a sírhalmot pedig virágokkal ültette be. A kegyeletes ünnepély délután 5 órakor kezdődött. Lászy Vilmos színtársulatának férfikara, a sírnál egy gyászdal és a szözet éneklése után szép baberkoszorút tett a sírra; a koszoru szalagja e föliratot viseli: „Katona József emlékének — Lászy Vilmos színtársulata.“ Hat órakor a kath. gymnasiumi ifjusága vonult ki fákyás menetben és több koszorút helyeztek a halhatatlan költő sírjára.

— A kolozsvári nemzeti színház műsorozata, 1880. évi november hó 14-ig. Hétfő 1. Molnár és gyermeke. Kedd 2. Két árva. Szerda 3. Ruy Blas. Nyelvtan, Csstörtök 4. Nábob. Péntek 5. Boceacio. Szombat 6. Eszex. Vasárnap 7. Huszáresiny. Hétfő 8. Kegyenez. Kedd 9. Fatincza. Szerda 10. Rabagas. Csstörtök 11. Samu bácsi. Péntek 12. Ezred doboza. Szombat 13. Coralie fia. Vasárnap 14. Strike.

— A győri színtársulat jövő heti műsora, következőkép van megállapítva: 7-én Szép asszony kocsisa, új népszínmű (először). 8-án szünet. 9-én Új háziur, bohózat (először). 10-én Kornevilli harangok, operette. 11-én 28-ik szám, életkép (először), Miki új jutalomjáték. 12-én Pénz és besület, színmű. 13-án Új háziur (másodsor). 14-én Tolonez, népszínmű. 15-én szünet. A 2-ik bérlét szerdán este vette kezdetét.

— Szegeden Siposné-Dobozi Lina assz. jutalomjátékára (Lecouvreur Adrienne) mult szerdán igen szépen megtelt a színház. A közönség megjelenésékor, szűnni nem akaró lelkesült tapsokkal és két szép virágoskorral fogadta kedvenc művésznőjét, és ezután is végig viharos tapsokkal és számtalan kihívással tüntette ki, a mi már elismerés volt a nyújtott művelzetért. Siposné a czim-szeretettel nagy készséggel és annak megfelelő sikerrel játszta. — Október 28-ikától tegnapiig, következő darabok adtak a szegedi színházban: Giroflé-Girofla, Egy huszárkáplár Bécsben, A Borzáné Maresája, Bibor és gyász, Boceacio. — Nagy Pista jutalomjátékául: Szerelmi varázsital, operette, Leánykérő, népszínmű és Lucia operából jelenet; — Nemes és polgár, vigjáték és Lowoodi árva.

— Debreczenben, halottak estéjén nagy néptömeg gyűlt össze Blahánénak elhunyt férje Blaha bámulatos fényvel díszített sírja körül. A művésznő kegyelettel őrizi elhunyt férje emlékét s halottak estéjén annak sírját minden évben felékesítetteti. A sírt díszítő transparent e feliratot világitotta meg:

„Nem külszint megadni küldöm koszorumat
Mit gyorsan emészt fel az őszi hideg szél,
Emlékeztetek bus özvegyi szíved
Sírj nem enyésző fészke maradv.“

Ez alkalomból megemlítjük azt is, hogy Lata bár színtársulatunk kedvenc tagjának, elhunyt Kálmán kis fia sírjának emlékkövéré, Török né helyezett szép koszorút.

— Csóka Sándor színtársulata mult szombaton kezdte meg előadásainak sorozatát Baján. Dumas Sándor „Törvénytelen fiu“ című színművével.

— Miskolczon Boceacio, szép számu közönség előtt került színe nov. 2-án. A szereplők kitétek magukért s méltán megérdemlik a kapott tapsokat. — Xantusné Dolcsal Gábrilla urhölgy, a széptehetségű műkedvelő, most esztörtökön lépett fel az ottani színpadon ez évadban először, „Dorá“-ban. — Előkészületre kitűztett: A fekete Venus, Kis herceg, Julius Caesar.

— Szatmár, kezdetben gyöngének mutatkozott a pártolás Bényei jól szervezett színtársulatával szemben, mivel ott október hóban még nem igen szokták látogatni a színi előadásokat, azonkívül szeptemberben Szidoli ezirásza szedte fel a társulat elől az epret; de most már a közönségre egyáltalán nem lehet panasz; mert az ott uralgó himlő és diphteritis járványok daczára, majdnem mindig tiszt háttal folynak le az előadások. A „Nagyralátó“ és „Boceacio“ előadása után a közönség saját tapasztalatából meggyőződhetett arról, hogy Bényei társulata, a legnagyobb mérvben megérdemli a pártolást, mert jeles erőekkel rendelkezik.

— A pécsi Thalia templomának ajtai, hosszú hat havi szünet után ismét megnyíltak a színművészet kedvelő közönségnek. Károlyi Lajos színtársulata mult hó 23-án tartá meg első előadását, melyet a magyar himnusz karának szabatos éneklésével, a színpad hátterében megjelenő Pannonia allegorikus alakjának előtűntetése mellett, a színtársulat teljes személyzetének bemutatása előzött meg. A szép számmal megjelent közönség, élénk tussal fogadta és üdvözlő a felgördült függöny előtt állott derék veterán igazgatót és társulatának tagjait, kik között több, már mult évekből ismerős, és jó emlékbén maradt alakot is talált. Az első előadásról és a társulat erejéről, igen elismerőleg ír a „Pécsi Figyelő,“ mely a többek közt azt mondja: Az igazgatóság színdényét a hazai irodalom egyik kiváló termékével magyar történelmi drámával, Dobsa Lajos „V-ik Lá-zló“-jával nyitá meg, a mi örvendetes előjel arra nézve, hogy Károlyiban oly igazgatót nyertünk, ki átérzi a magyar színügy tulajdonképeni rendeltetését, melynek első sorban a hazai irodalom és művészet ápolásáért kell fenállni, de kegyesetül bizonyíték arra nézve is, hogy Károlyi színtársulatával oly színtársulatot kaptunk, mely a színművészet komolyabb és nemesebb irányában is otthonos. S őszinte örömmel mondhatjuk, hogy az első benyomás határozottan kedvező volt, melynek jelét a közönség azzal adá, hogy a darab csaknem minden nagyobb jelenetét élénken megtapsolta.

— Magyar színház Nyitrán. Mint örömmel értesülünk, Nyitramegye mult hó 21-én tartott törvényhatósági közgyűlésén Kostyál alispán előterjesztésére éljenezések között határozta el, hogy magyar színházat épít. A fedezetre vonatkozólag, miután az addig begyűlt összeg 8000 frtot tesz esupán, az ajánlott sorsjáték rendezését fogadták el, mi iránt a kormánytól a szükséges lépések meg is tétettek. A 40.000 frt erejéig tervezett, ezüst nyeregművekkel kapcsolatos sorsjáték május 10-ra, az építkezés a jövő tavaszra határozottatott. — Eljenez a derék nyitraiak!

— Kassán megkezdődtek a jutalomjátékok sora. Első jutalmazott Lata bárné Budai Adél asszony, a színtársulat kiváló drámai színésznője volt, ki f. hó 4-én a „Jóslat“ ez. vigjátékot vette jutalmául. Megjelenésekor a szép számmal egybegyűlt közönség hosszantartó s zajos tapsokkal fogadta; több esokorral és egy gyönyörű nagy koszorúval tisztelték meg. A jutalmazott Olympia Pythai játszotta, nagy tetszés mellett, szép sikerrel. — Kreesányi színgazgató, egy halmaz udonságot hozott meg s buzgóan tanitítja társulatával. Előkészületre kitűztettek: Dr. Klausz, vigjáték, Methuzalem herceg, nagy operette, A szerelem bolondjai, Mukányi, Besület szegénye, Donna Juanita (operette), A királyné csipke kendője (operette), mely Bécsben oly nagy zajt esad-

pott s mely minden szinpadot megelőzőleg, Kassán kerül először színre.

— **Balog Alajos** szintársulatával Sümegen, — keresztül utazólag, — tíz előadást rendez, honnan majd Pápára és később Veszprémbe rándul; e két városban szándékozik a telet eltölteni. Sümegen első előadásul „Bánk-bán” adatott, másnap „Kornelillei harangok”, harmadik előadásul pedig „Borzán: Maresája” került színre, szép számú közönség előtt.

— **Gyöngyösön**, Köszegi Endre társulata fölött megnehezült az idők viharos járása, mert mint onnan írják nekünk, a közönség a legnagyobb részvéletlenséget tanúsít a társulat előadásai iránt, azonkívül még a jövedelmező vasárnapot is elvezik a színészekről, a mennyiben e napon szoktak mulatságokat rendezni. — Eddigelé a következő műveket adták elő: Nótás Kata, Agnes asszony, Nagy apó, Liliumfi, Piros bugyelláris, és Nem túrom a háznál.

— **Praktikus dolog**. Jakab Lajos, Rimaszombatban működő szinigazgató, egy új módot talált föl a közönség figyelmének felkeltésére, a szinlelőadásokra iránt. Ugyanis, a most már megalkult szinügyi bizottsággal egyetértve, megállapítja előre a műsört, melyet egy levelező lapra kinyomat, és a környékben lakó szinpartoló urak és hölgyeknek postán megküldi, s ezáltal meghívja őket a szinlelőadásokra. E „meghívót” itt közöljük egész terjedelmében:

MEGHÍVÁS. A rimaszombati szinügyi bizottság által az e heti szinlelő előadási műsorozat következőleg állapítottván meg, ezen előadásokra a t. közönség tisztelettel meghívatik. Szombat október 30-án: „Börger” Strauss János udvari balzene-igazgató kitérő operettje. — Vasárnap 31-én „Parlagi Jancsi” eredeti énekes vígjáték. — Kedden november 2-án „Angot a kofák leánya” Lecocq közkedveltségű hírneves operettje. — Szerdán 3-án „Frou Frou” jeles szinmű. — Csütörtökön 4-én „Niniss” hírneves, bohózos énekesvígjáték. — Szombaton 6-án Tiszayné-Turner Ilka jutalmára bérletszinűnetben „Kapitány kisasszony” Genée Richard nagyhatású operettje ehhez külön készített kiállítással. — Az előkészületek folytak s közelébb előadásra fog kerülni Lecocq leghírnevesebb látványos nagy operettje „Kis herceg” egészen új díszes kiállítással, — továbbá „Pry Pal” angol vígjáték. — Rimaszombat 1880. október hó 29-én, mely tisztelettel:

A szinügyi bizottság.

Jakab Lajos,
szinigazgató.

Rövid hírek.

— Debreczenben szombaton a „Bocceacció” előadásán Nyilvay k. a. égési sebeket kapott, a kezében elrobbant röpentyűtől. — A nagy-szebeni magyar műkedvelő társulat, egy év alatt 12 előadást rendezett és pedig mindig jótékony czélokra. A befolyt összegekből, a magyar dalkör és olvasó-egylet 300 frtnb részesült. — A budapesti népszínházban, múlt hó 30-án adták „Bocceacció”-t 50-edszer, a czinszerpeben Blahánéval. — A nagyváradi magán dalkör, Danielovics ur vezetésével, halottak estéjén folkereste a vársd-olaszti temetőben nyugvó Rónai Gyula elhunyt jeles szinművésznök sírját, s több gyászdal elneklésével róttá le a kegyelet adóját. — Latabár Endre színész, jelenleg Kassán időzik, búcsút veendő testvérbátyjától, mert pár nap muiva Amerikába utazik. — Jakab Lajos december elején Rozsnyóra vízi társulatát, hol már ki is becsátotta előleges szini jelentését. — Bogó Alajos társulatánál jelenleg: Bereziné Demény Viktória népszinmű énekesnő vendégszerpel, ki első fölléptéül „Agnes asszony” népszinművet választotta.

Külföldi hírek.

— **A bécsi udvari** operai színház bevételei f. é. aug. 1-től okt. 20-ig 127,811 frtot tettek. Más évek ugyanezen szakában a bevételek voltak 1874-ben 110,268 frt, 1875-ben 121,862 frt, 1876-ban 97,615 frt, 1877-ben 95,225 frt, 1878-ban 90,762 frt, 1879-ben 102,472 frt, 1880-ban 127,811 frt.

— **Hajós Zsigmond**, a budapesti nemzeti színház egykori tagja, Gentben aratja diadalait. A belga lapok igen elismerőleg nyilatkoznak játékáról, és hangját kifogástalan szépnek tartják.

— **A bécsi** burgszínházban e napokban egy jegyszédő ünnepelte 50 éves szolgálati jubileumát, s ez alkalomból ezüst érdemkeresztet kapott. Neve: Mayer Hermann.

— **Egy színésznő öngyilkossága**. Stettin városában egy fiatal leányka, Lange Louise, játszott a szerelmek szerepét s játéka folyton oly bensőségeltjes, igaz volt, hogy sokan észrevették, miszerint szava nem csak játék. Völegénye volt. Tegnapelőtt játék közben távirat érkezett hozzá. — Előadás után adták át neki. — A leány, amint rápillantott, göresös zokogás között omlott össze. A hozzáintézett kérdésekre azt felelte: „Völegényem meghalt!” Másnap vett egy revolvert s szíven lötte magát. Olyan biztosan lőtt, hogy abban a nyomban meghalt. Egyik kezében

az anyjához intézett boesánatot kérő levelet, — a másikban a forgó-pisztolyt tartá. Asztalan hevert szerepe, melyen e szavak: „Nehéz küzdelmem volt!” — alá voltak huzva.

Egyveleg.

Legouvé érdekes adatokat közöl a híres énekesnő, Malibrán asszony életéből. Tizenhat éves volt, mikor atya, Garcia Rossini Othellojából Desdemona szerepét tanítá neki. Már csaknem készen volt, midőn az atya szólt:

— Aztán szombaton fogsz föllépni először velem.

— Szombaton? Hiszen addig még csak hat nap van.

— Tudom.

— Hat nap egy oly szerep kivitelére, mint Desdemona, és a szinpaddal való megszokásra!

— Semmi kifogás! Szombaton föllépsz, sőt kitünő leszel! Mert ha nem, az utolsó felvonásban, mikor tört akarok beled döfni, valósággal megteszem azt!

Hogy lehetett volna ily érvelésnek ellentállani?

A leány játszott, s kitünő sikert aratott.

Vernet, francia művész, oly bámulandó utánzási képességgel bírt, hogy minden kitünőbb egyén arczjátékát s beszédmodorát nagy sikerrel tudta előadni. Különösen Miklós czár hangjának utánzásában remekelt. Egy este a czár páholyába hívatá Vernet-et s azt parancsolta a zavarba jött művésznök, hogy utánozza őt kissé.

A színész kérdi, hogy mit mondjon?

— Akármit, — volt a válasz; — mit mondana ön például, ha az én helyzetemben volna? Vernet erre rögtön Volkinsky miniszterhez fordul, ki a czár mellett állott, s ennek hangját utánozva, így szólt:

— Edes Wolkinskym, gondoskodj róla (a czár minden alattvalóját tegezni szokta), hogy Vernet holnap reggel 1000 ezüst rubel jutalmat kapjon.

— Elég, elég, — vágott közbe a czár nevetve, — az ezer rubelt meg fogja ön kapni, de több helyettem mondott szót nem akarok öntől hallani.

Szerkesztői üzenetek.

— Amicusnak. „Az iparos műkedvelők” ezimű ezikket, mely lapunk 43-ik számában jelent meg, Sándor Kálmán ur maga küldte be lapunknak Maros-Vásárhelyről.

— Cz. R. urak, Szeged. Rövid, tárgyilagos tudósításait szívesen vesszük.

— Szerződtetés végett a napokban hozzánk forduló ajánlkozókat kérjük, hogy az érdeklükben teendő levelezésekre, a költséget, sziveskedjenek bekitűlni, mert nélkül még levelükre sem válaszolhatunk.

Állandó rovat.

Kormányengedéllyel bíró szinigazgatók jelenlegi állomásai:

Aradi Gerő Szeged. — Balog Alajos Sümeg. — Benedek József Homonna. — Bényei István Szatmár. — Beödy Gábor Győr. — Bogó Alajos H.-M.-Vásárhely. — Csóka Sándor Baja. — Erdélyi Marietta Szabadka. — Kárpáthy György Kis-Czell. — Gáspár Jenő Csorna. — Hubay Gusztáv Csetnek. — Károlyi Lajos Pécs. — Homokay László Makó. — Jakab Lajos Rima-Szombat. — Kétszery József ? — Köszeghy Endre Gyöngyös. — Krecsányi Ignác Kassa. — Lászy Vilmos Kecskemét. — Mannsberger Jakab Arad. — Mándoki Béla Debreczen. — Miklóssy Gyula Miskolc.

Legújabb szinmű, a Carl színház repertoír darabja.

Az elvesztett becsület.

Szinmű 3 felvonásban. Irta: Bohrmann Riegen, fordította Benedek Gyula.

A 3-ik felvonásban ünnepies kivilágítás görög tüzfé ny nyel, tüzi játékkal és munkások karával.

A debreczeni színházban következő szereposztással adatott:

Wels Róbert, gazdag gyáros	— —	Lovászy	— —	Benedek Gyula
Karolina, neje	— —	Hunyadi Margit	— —	Szathmáry
Vilmos, 6 éves	— —	Takács Jolán	— —	Fenyéri
Minna, 5 éves	— —	Virágváti Lajos	— —	Kövesiné
Klára	— —	Dömjén Rózsa.	— —	Hunyadi
Rencius Anselm	— —	Foltényi	— —	Tollagi.
Rencius Ferencz, kapitány	— —	Latabár Kálmán	— —	

Történet: reggeltől estig.

E hatásos szinmű, jutányos áron megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Scharf F. János gyorsajtónyomása. Kassán.

Szabó Antal Dicső-szt.-Márton. — Szegedi Mihály Pécska. — Sztupa Andor Maros-Vásárhely — Temesvári Lajos Nagy-Beeskerek. — Várady Ferencz Gyergyó-szt.-Miklós — Völgyi György Nyitra.

Társulatok névsora.

Bényei István szintársulatának névsora:

Ádám Piroska, szende színésznő. Aitner Ilka, népszinmű és operette énekesnő. Bényeiné H. Emma, operette (soubrette) és népszinmű énekesnő. B. Esz Anna, magántáncosnő. Hegedűsné Farkas Mari, segéd szende és kardaloknő. Kecskeméti Irma, naiv színésznő. Kovácsics Erzs, operette komikáné és kardaloknő. Lieszkovszki Lujza, dráma és vígjátéki színésznő. P. Rott Mari, fiatal hősnő, dráma és vígjátéki, társalgási színésznő. Paragh Kálmán, pénztárnoknő. Schwartz Emma, operette (alt) énekesnő. Szabó Berta, segéd színésznő és kardaloknő. Szigeti Lujza, kardaloknő. Tomanócziné, segéd színésznő és kardaloknő. Vinczéné Aloizia, dráma és vígjátéki anya és komikai színésznő. — Arányi Dezső, társalgási és bonvivánt színész, operette énekes. Balla Béla, hős szerelmes, jellem, operette és népszinmű énekes. Bajnézi Dezső, sugó. Beesei József, segéd színész és szertárnok. Beregi Bálint, kardalok. Dobocásnyai Gyula, kedélyes apa, komikus és operette (buffő). Hegedűs Zsigmond, operette (tenor) és népszinmű énekes. Herczeg Károly, segéd színész és kardalok. Kiss Sándor, népszinmű és operette énekes és lyraszerelmes. Matouschek Ferencz, karmester. Nyitrai Sándor, segéd színész és kardalok. Parragh Kálmán, hős és kedélyes apa, operette (basbuffő) énekes. Réti József, kardalok. Sárdy Károly, hős és jellem színész Tomanócziné József, segéd színész és kardalok.

Bogó Alajos szintársulatának névsora:

Ebergényi Ede, Szabó Dániel, Kiss Soma, Bodnár Sándor, Bogó Alajos, Haday Sándor, Korády Ferencz, Térei Vilmos, Keszi Miklós, Toldy Ferencz, Bácskay György, Bérczy Miksa, Erdélyi Géza, Kovácsicsné Sarolta, Papp Laura, Debreczeni Margit, Szabó Daniné, Palóczy Lujza, Bodnár Sándorné, Holottai Erzs, Gyurkovics Mathild, Gyöngyösi Etel, Bácskainé Josefina, Erdélyiné Emma, Szirmainé Teréz.

Ajánlkozások.

— Azonnal mehetnek. —

8. Operette buffő és komikus. Feltételei szerények.

9. Karmester 70 frt g., 35 frt e., 1/2 j. j. és u. k.

10. Kedélyes apa és népszinmű énekes, kisebb társulathoz. 45 frt g., 25 frt e., 1/2 j. j. és u. k.

11. Betanult kardaloknő sopran 1. és segéd-énekesnő. 40 frt g., 20 frt e. és u. k.

12. Szerelmes és jellem kisebb társulathoz. 40—50 frt g., 15 frt e., 1/2 j. j. és u. k.

13. Fiatal hősnő és anyaszínésznő (kisebb társulathoz) 45 frt g. 15 frt e. 1/2 j. j. és u. k.

14. Szendes színésznő (kisebb társulathoz) 40 frt g. 20 frt e. 1/2 j. j. és u. k.

15. Sugó, neje parasztkomikáné és anya (kisebb társulathoz).

16. Sugó 45 frt g. 20 frt e. 10 frt u. k.

Kerestünk:

Fiatal drámai színésznőt és betanult kardalokokat nagy színházhoz.

Kisebb társulatokhoz: operette és népszinmű énekesnőket.